

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس - انتصابات - آگهیهای رسمی و قانونی

شماره ۱۸۵۶

۴ شنبه ۱۲ تیر ماه ۱۳۳۰

سال هفتم

شماره مسلسل ۱۶۰
دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۶۰

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنج شنبه ۳۰ خرداد ماه ۱۳۳۰

فهرست مطالب

- ۱- تصویب صورت مجلس جلسات ۲۶ و ۲۸ خرداد
- ۲- بیانات قبل از دستور- آقایان: گودرزی، اسلامی، وحافظی
- ۳- بیانات آقای شوشتری بعنوان ماده ۹۰ آئین نامه
- ۴- بیانات آقای نخست وزیر و تقاضای تشکیل جلسه عصر- تنفس
- ۵- بیانات آقای نخست وزیر و ابرار برای اعتماد بدولت ایشان
- ۶- تقدیم لایحه اجازه پرداخت دودوازدهم حقوق و هزینه کل کشور بابت دو ماهه خرداد و تیر بوسیله آقای وزیر دارائی
- ۷- تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای وزیر دادگستری
- ۸- تصویب دو فوریت و خوانده مذاکره لایحه اجازه پرداخت حقوق و هزینه کل کشور بابت دو ماهه خرداد و تیر ۱۳۳۰
- ۹- تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس ساعت ده و پنج دقیقه صبح بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

(۱- تصویب صورت مجلس

جلسات ۴۶ و ۴۸ خرداد)

رئیس - صورت غائبین جلسه پیش

قرائت میشود .

(شرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه- آقایان: شکرالله

صفوی، شکرانی، یالیزی، عباسی، موقر

بوداغیان، اردلان، شهاب خسروانی،

غلامرضا فولادوند، اللهیار صالح، حسین مکی

خزیمه علم .

غائبین بی اجازه- آقایان: حسین خاکیباز

محمودی، قبادیان، خسرو قشقانی، تولیت

غلامحسین ابتهج، آشتیانی زاده، ابوالحسن رضوی، کهید، سلطان، طباطبائی، جوادی مسعودی .

دیرآمدگان با اجازه- آقایان: کشاورز

صدر یکساعت دکتر سید امامی ۴۵ دقیقه

دکتر شایگان دو ساعت دکتر مظلمی

یکساعت

دیرآمدگان بی اجازه- آقایان: محمد

هرانی یکساعت، دکتر برال سی دقیقه

تیپورتاش سی دقیقه، فرامرزی سی دقیقه

حسن اکبر یکساعت، منصف سی دقیقه، دکتر

طبا یکساعت

رئیس - آقای شوشتری نسبت به

صورت مجلس نظری دارید؟

شوشتری- بسم الله الرحمن الرحیم

بنده در صورت جلسه البته اغلاطش را اصلاح

میکنم ولی دوسه موضوع را ناچارم توضیح

بدهم که خوب یا من تقریر نکردم یا سایرین

خوب متوجه نشدند اولاً بنده میزان نصد

میزان آقایان روز نامه نگاران هم غلطاً

نوشته اند آنجا اظهار کردم هفتاد هزار

تومان بین هفتصد تا هشتصد هزار ریال

برای اصلاح اینکار لازم است و اگر این

کار نشود دو سیست میلیون تومان هم اصلاحش

نخواهد کرد استدعا دارم این را اصلاح

بفرمائید بیکر اینیکه آقای وزیر دادگستری

براجع به سؤال و جواب اراضی اطراف

تهران بیانی فرمودند چون الان یک نامه ای

رسیده بمن می بینم از همین نامه صورت

عجیبی پیدا میکند مردم میریزند به هم

از این جهت ناچارم توضیح بدهم

چون از همین قرارداد طرح تهیه خواهند

فرمود آن اراضی که اسناد و بنچاق در محاضر

شرع نداشته و طبق اسناد عادی بین مردم

مبادله شده و بنا این تیرنک میلیونها متر

اراضی اطراف تهران را برده اند این مال

دولت است و اگر سند ثبتی هم روی او صادر

شده باشد روی قانون آن اسناد را ما لغو

خواهیم کرد خواستم این مطلب را عرض

کنم که بروند یک عده ای بانصد متر چهارصد

متر هزار متر تصرف کنند و باین عنوان

بچنان هم بیفتند که هر کس رفت تجدید کرد

بتواند اراضی موات را تصرف کند اراضی

موات وقتی اطلاق میشود که اطلاق عرفی

داخته و اینها اراضی موات نیست

رئیس - آقای دکتر کیان

دکتر کیان- در جلسه گذشته صحبتی

از کارخانه هائی بنام شهرضا پیش آمد که

بنده عرض کردم دو کارخانه وجود دارد

بنام شهرضا یکی اتحاد شهرضا در شهرضا

و یکی شهرضای مطلق که در اصفهان است

و تفاوت این دو را از حیث صحت جریان

و حسن عمل بنده عرض کردم در صورت جلسه

اشتباه شده است نوشته شده در شهرضا دو

کارخانه وجود دارد خواستم اصلاح بشود

در شهرضا یک کارخانه وجود دارد که اتحاد

شهرضا است که نمونه درستی و صحت عمل

است نه آنکه در اصفهان است

رئیس - اصلاح میشود آقای

حائریزاده

حائریزاده - امروز صورت

جلسه سابق را که حاضر شده بنده داده اند

ولی صورت جلسه اسبق را هنوز ندادند

(نمایندگان - صورت جلسه قبل هم توزیع

شده است) صورت جلسه ایکه بنده داده اند

مال سابق است سؤال و جوابیکه در آن

جلسه انجام گرفت در وزارتخانه ها یک

اشتباهات مختصری دارد که من یاد داشت

کرده و بشند نویسی بدهم اصولاً من نمی

دانم این اصلاحاتی که ما می کنیم بعد ها

مجدد طبع میشود و اصلاح میشود که بدرد

جامعه بخورد (امینی - اصلاح میشود

و مجدداً طبع میشود) بایشکه غلطها میماند

عرض دیگری ندارم

رئیس - البته پس از اصلاح دو

مرتب چاپ میشود (امینی- نسبت بصورت

جلسه اسبق هم اگر نظری هست باید

آقایان بفرمائید) صحیح است راجع به دو

مطالب بیاید اینجا و بشت این تریبون گفته شود معلوم خواهد شد که چقدر از پول این مملکت به جهت در خارج نفله می شود موضوع دیگر باز آفرامه رسید و حتی آقای وزیر دارا ...

همه بالاتر دوین پرده یاس و نومیدی و خفت و زبونی که همواره بوسیله آزادی بیگانگان در جلو آمال و دلهای ما کشیده میشد مشاهده گردد و بدون تردید تاریخ در آینده این همت و بلند نظری و شهامت مجلسین و ملت ایران را با اعجاب و تحسین یاد خواهد کرد و سند استعداد و مناعت طبع و آزادیخواهی مردم این سرزمین را یکبار دیگر ثبت و زینت بخش صفحات خود خواهد کرد.

ملتی که متأسفانه بودیم که با داشتن چند هزار سال تاریخ درخشان و تمدنی عظیم و فرهنگی عالی سرنوشت خود را با سر و عمل و مجاهدت و تلاش معین می کردیم ...

مجلس چهاردهم با کمال شهامت و از خود گذشتگی برای حله گیری از تشکیک مجلس گذر آن دست نشاندهگان اجانب آخرین جوب احراج ایران را بر زمین زند قان منم انتخابات دوره یازدهم را مادامی که ...

وزیر جنگ که مرتبه برای جواب حاضر شدم وقت نشد معاون بنده هم چند جلسه برای جواب حاضر بود رئیس آقای حاذقی ...

از افتتاح مجلس یازدهم برای تعیین تکلیف آن تقدیم مجلس گردنمایندگان ملت گذرد ادوار شانزده گانه مشروطیت ایران مگر امتحان صداقت و وفاداری در حفظ حقوق و خدمتگزاری ملت را داده اند پس از سه روز مشاوره اراده ملت ایران را به کان لم یکن بودن آن برآورد اعلام و در همین حال ده لک را مکلف کردند با اقدامات لازم جهت اکثر حقوق ملت ایران را از کمیانی متعدي و متجاوز سابق نفی جنوب استیفا کنند و بابت دیگر از طرفی دولت را از اجازه دادن با ایجاد تسلط سیاسی و همسایه شمالی متنوع و از طرف دیگر وی را بیابان بکشیدن و تسلط سیاسی همسایه جنوبی مکلف ساختند و با آن رای شجاعانه خود یکبار دیگر وفا ...

درد در سراسر کشور انصوب کرد و مجلس سنا که برای نخستین بار از آغاز دوره شانزده تشکیل و دوش بدوش مجلس شورای ملی در خدمت بکشور و ملت ایران می گویند نیز با اتفاق کلمه این قانون رای دادند و شاهنشاه بدون درنگ فرمان اجرائی تالیلات پیش داریم طی خواهیم کرد و بهیچوجه از هیچ گونه تهدید و تخویف نمی هراسیم و سرانجام به مقصد و منظور خود خواهیم رسید از خواهیم و منتهی اتمام و تنظیم خود خواهیم کرد که با تقاضای سوگندی که رای حفظ حقوق ملت ایران یاد کرده ایم این وظیفه مقدس را با تقویت کامل دولت تا حصول نتیجه قطعی بیایان بریم و سرانجام با افتخار و سربلندی از این مبارزه وطنی فاتح و پیروزماند شویم

در پایان هر ایضم خواستم توضیح بدهم که یک تکرار افاتی برای آقای ناظر زاده کرمانی نماینده معتبر از کرمان رسیده است چون نوشتشان نباشد از من خواهش کردند اینجا بخواهم

رئیس آقای حاذقی وقت شما تمام شد حاذقی: تقدیم مقام ریاست میکنم و یکی دیگر اینکه از دولت راجع تصویب آن نام امر درج تشکک میکنم و خواهش می کنم که آقای وزیر کوشش در تصویب ماده واحدهای که برای گذرنامه حجیش بیخی شده است نظر مجلسین را جلب کنند

رایا بندگان بکنند و این قانون را کافی نمیدانم باید قانونی پیشنهاد بکنند که هم دولت و هم مردم و هم ذات اقدس شاهانه از این شکایات مردم مستخلص شوند فرض من از مخالفت نه مخالفت با استرداد این اموال بین له الحق است

(۴) بیانات آقای نخست وزیر و تقاضای تشکیل جلسه

رئیس - وارد دستور می شوم جناب آقای نخست وزیر بیاناتی دارید؟

نخست وزیر - بیانی ندارم اما در بیان بگذارد چون اکنون عهده در مجلس کافی نیست بنده تقاضای کنم که جناب آقای رئیس جلسه را برای چهار از ظهر دولت مشغول هر چه در این مملکت بشاید خواهد بود این از چهار بعد از ظهر اگر نمایندگان تکلیف خود عمل نکنند و استشهادهای که در جلسه حاضر شوند و اثباتا رای ندهند دولت میکند نفی یا اثباتا رای ندهند دولت وظیفه دار امنیت مملکت نخواهد بود

شوشتری - جناب آقای رئیس و ملت راجع بنف هه تأید نمودند مخالفت من نسبت باین بیانات می باشد

رئیس - اولاً آقای نخست وزیر بیانی نکرده فرمودند چون اکثریت نیست تقاضای جلسه را برای عصر کردند حالا ۷ نفر تقاضای صحبت کرده اند اصلا موضوعی مطرح نیست که صحبت بشود جمال امامی - آقا بنده توضیحی

است بحکم سابقه صحبت در اطراف آن نمی شود کرد من نمی توانم این اجازه را بدهم چون پس از تقاضای دولت مذاکره نمی شود بنده سوابق را خواستم و یکدفعه هم خود من مهل کردم فقط رای گرفته می شود حالا مجلس رای اعتماد میداده یا نپداده هر چه بوده بدون مذاکره است فعلا تقاضی داده می شود

(۵) بیانات آقای نخست وزیر و باز رای اعتماد بدولت ایشان

رئیس - چون صبح جلسه بعنوان تقاضی ختم شد این جلسه دنباله جلسه صبح است آقای نخست وزیر بیاناتی دارید بفرمائید

نخست وزیر - با یکی از نمایندگان سیاسی دول خارجه که چند روز قبل بنده صحبت میکردم این مذاکره بمیان آمد که این جریان ضد شرکت سابق نفت مخصوص یک دسته ای از مردم این مملکت است ؟ یا مخصوص ملت ایران است ؟ آن نماینده میگفت این جریان مربوط به یکی از دستجات این مملکت است در صورتیکه من باو گفتم که اینطور نیست (صحیح است) تمام افراد این مملکت همه متفق الکلمه و متفق القولند (صحیح است) که شرکت نفت باید از این مملکت برود (صحیح است) روی این اصل و مذاکره ای که شده بنده بنظر من رسید که گزارش این مدت گذشته را و مجلس شورای ملی امروز تقدیم بکنم و رای مجلس شورای ملی را مبتزل بکفرانم ملت ایران نسبت باین مسئله نفت تقاضا کنم (صحیح است) امید وارم که نمایندگان مجلس شورای ملی هر کدام البته هیچکس نمیتواند بگوید که دو مجلس یعنی مجلس سنا و مجلس شورای ملی یک قانونی تصویب کرده باشند که روی احساسات یک دسته ای در مملکت باشد (صحیح است) بنده یقین دارم که افراد این مجلس و همچنین مجلس سنا آنچه را که کرده اند تبعیت از امیال و افکار عمومی بوده است (صحیح است) اکنون اگر نمایندگان محترم اجازه میفرمایند گزارش این چند روزه را بر رضشان برسانم

نمایندگان - بفرمائید نخست وزیر پس از آنکه بحکم سابقه نمایندگان محترم مجلس شورای ملی و مجلس سنا مورد تشکیل دولت شده اند آنجا که ملت اساسی تشکیل دولت این جانب اجرائی قانون ملی شدن صنعت نفت بود تمام دولت صرف اجراء همین قانون شود سایر شئون مملکتی

رئیس - سابقه اینطور بوده است که هر وقت دولت تقاضای رای اعتماد میکرد

نیوانند بهندند و از دم را زودتر بیاورند که نسبت بان دوازدهم هم در کمیسیون رسیدگی بعمل آید نه اینکه در آخر ماه روز سی ام وسی یکم بگذرد مجلس در برابر یک دوازدهم قرار بگیرد متأسفانه یک مدتی آقای وزیر دارایی کسالت داشتند و از معاونین مجترم هم با آنکه وزارت دارایی ۶۰ نفر معاون دارد کسی تشریف نیاورد البته بنده نه حالا بلکه همیشه طبق صورت جلسات موجوده با طرح یک دوازدهم ها مخالف بوده ام علت مخالفت هم این بوده الان با فوریتش هم از اینجهت مخالفم که چرا لایحه را زودتر نیاوردند که بروی کمیسیون سه روز یا چهار روز پیش کمیسیون رسیدگی کند و بعد گزارش آن را به مجلس بیاورد آقای وزیر دارایی این خیلی بهتر بود برای اینکه مجلس خودش این کار را میکرد و برای شما هم کمتر زحمت داشت این اعتراض بنده است انشاء الله اگر تا ماه دیگر تشریف داشتید باستی که بودجه را بیاورید و اگر حاضر نبود دوازدهم را زودتر بیاورید (فرامرزی)

اگر چرا؟ چون مرسوم است که در همه کارهای بان باید انشاء الله اگر بگوئیم اما علت اینکه بنده با فوریت و دوازدهم ها مخالفم علتش اینست که بودجه را بدون اینکه ما رسیدگی بکنیم باید رای بدهیم و یکروز بنده اینجا عرض کردم یکی از وظایف مهم نمایندگان مجلس شورای ملی رسیدگی بدخل و خرج مملکت است در اینجا ما دوازدهم ها را تصویب میکنیم آخر سال میشود دوازدهم دوازدهم یعنی کل بودجه را تصویب کرده ایم بدون اینکه یک فرد از نمایندگان یک پیشنهاد اصلاحی بدهد یا حق داشته باشد که صحبت بکند در اطراف مسائل جاری - اینست خطر یک دوازدهم ها از نظر نمایندگان مجلس و اما خطر آن از نظر مردم اینست که این دوازدهم ها را صرف حقوقها می کنند و هیچوجه صرف عمران و آبادی نمیشود و وزرای مربوطه هم نمی توانند یک کار اساسی بکنند یکی از اینها وزارت راه است که بنده در جلسه قبل مثال زدم که در هر ماه دو میلیون و پانصد هزار تومان یوزارت راه میدهم و وزارت راه هیچ کاری نمیکند و این عیب است دوازدهم ماست یکی دیگر از چیزهایی که بنده لازم میدانم با آقای وزیر دارایی متذکر شوم آن نامه ای بود که در جواب نامه کمیسیون بودجه مرقوم داشته اند که چون مسئله نفت مطرح است و قانون ملی شدن در دست عمل است تأمل بکنند تا این سکار خاتمه پیدا نکند بعد بودجه را می آوریم این را بدانید که اگر بخواهید این مواید نفت را هم صرف کارهای پرسنلی و کارهای فقهی بکنید از

حالا باید فاتحه این راهم بخوانیم از مجلس قانونی گذشته که موافقت باستی صرف مخارج عمران و آبادی شود و هیچوجه حرف این نبوده که کم بود بودجه فعلی یا اینکه هزینه بیش از درآمد از این محل تأمین کنید باستی که شما فردا بودجه ای بیاورید که از درآمد نفت این کشور را جبران کنید اینست که بنده متذکر می شوم بجانب عالی آن جوابی که لطف فرموده بودید یک کمی وارد نبود و سعی بفرمایید حالا که فرصت دارید در خلال این مدت بودجه را تنظیم و تقدیم بکنید

رئیس - آقای شوختری
شوخی - بسم الله الرحمن الرحیم بیانات آقای اسلامی صحیح است بنده هم همیشه خودم بایک دوازدهم ها مخالفت کردم و برای مملکت هم صلاح نمی دانم بودجه را یک دوازدهم تصویب کنیم اگر ما بخواهیم پایه و اساس اصلاحات را موفق بشویم دولت حتماً باید قبل از شروع به سال نو بودجه سال آتی را تهیه کرده باشد و داده باشد به مجلس شورای ملی و مجلس شورای ملی تصویب کرده باشد حتی مجلس سنا هم نظر مشورتنی خودش را داده باشد (صحیح است) ولی چه بکنیم؟ الان بنده عرض می کنم که صبح آقایان وزرا این جا بودند - آن روز در مجلس خصوصی هم گفتیم در موضوع نفت ، یک موضوعی است بین تمام افراد ملت ایران از ذکور و نانات و صغیر و کبیر اتحاد لمله بوده از این جهت من هم رای عقید دادم با اینکه با برنامه دولت با آن شدت مخالفت کردم ولی در موقعی که یک چنین موضوع مهمی هست و کارمندان دولت از نظر احساسات هر یک بپویه خود شرحی می نویسند و یک عشر یا دوشتر یا سه شتر از حقوق خود را کم می کنند برای اینکه دست دولت باز باشد اصاف اینست که در این ساعت اگر یک دوازدهم را وزیر دارایی آورد ما بدون چون و چرا غرض همین کنیم و مثل سایر چیزها تصویب کنیم (صحیح است - احسن)

رئیس - آقای وزیر دارایی
وزیر دارایی - کرچه با توضیحاتی که در مقدمه لایحه تقدیمی درج شده تصور می رفت که نقطه ابهام و تاریکی در این لایحه باقی نباشد که بنده محتاج به عرض توضیحات بیشتری باشم ولی چون آقای اسلامی بیاناتی فرمودند در بابیستی بلا جواب بنانه اینست که اجلا عرض می کنم که عمل وجهانی که موجب تقدیم لایحه اردی بهشت بود صینا همان عمل وجهات هنوز هم باقی و موجود است منظور دولت از تقدیم این لایحه اینست که با فرصت و فراغت بیشتری بتوانند منابع دور آمد جدیدی بدست بیاورند

که در نتیجه اولاً کسر بودجه را بر طرف بکنند و توازن و تعادل بودجه را برقرار بکنند و ثانیاً ستون مربوط به هزینه های عمرانی و نوآیندی و فرهنگی و بهداشتی را که مورد توجه و علاقه آقایان است تقویت کند یعنی اعتباراتی منظور به ارد که بتوانیم نظریات اصلاحی آقایان را تأمین کنیم تهیه بودجه بر اساس هایدات مختصر و ناچیز فعلی نه فقط نمی تواند نظریات اصلاح طلبانه آقایان را تأمین بکند بلکه برای پرداخت عواید جاری و ضروری هم کافی و روانی نخواهد بود ولی فعلاً چون اصل موضوع مطرح نیست و موضوع فوریت مطرح است اجمالاً عرض می کنم که لولایح مالی عموماً همیشه جنبه فوریت داشته و با قید فوریت مطرح می شده و فعلاً یک دلیل دیگری هم هست که ایجاب میکند این یک دوازدهم مخصوصاً با قید فوریت مطرح شود و آن تصادف با ماه رمضان و جلوگیری از تعطیل است و باین جهت بنده تقاضای کنم آقایان توجه بفرمایند که این لایحه بقید فوریت مطرح و تصویب شود البته دولت سعی میکند که در آتی نزدیک بودجه سال ۱۳۲۰ را بنحو شایسته و همان طوری که منظور نظر مردم و علاقه آقایان است تهیه و تقدیم بکند در خانه عرایضم از طرف آقای نخست وزیر تقاضا می کنم که روز شنبه مجلس بطور فوق العاده تشکیل شود تا این لایحه تصویب برسد.

رئیس - باید رای بگیریم تا عده برای رای لایحه شود آقای وزیر داد کسرتی لایحه ای دارند تقدیم می کنند آقای وزیر داد کسرتی (۷) - تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای وزیر داد کسرتی - آقایان اگر توجه بفرمایند در این موقع که دولت دست یک اقدامات مهمی زده است و خلع ید نموده بر مؤسسات نفت ، چون ممکن است یک عناصر مجهولی پیدا بشوند که بخواهند در راه موقیقت دولت برای نیل باین مقصود مهم ایجاد اختلال و موانع بکنند ، لذا این ماده واحده با قید دو فوریت تقدیم مجلس شورای ملی می شود.

ریاست محترم مجلس شورای ملی - در این موقع که بموجب قوانین مصوبه برای ملی کردن صنایع نفت دولت اقدام بخلع ید شرکتهای سابق نفت جنوب کرده و خلع ید بر کلیه مؤسسات نفت نموده است برای جلوگیری از پیش آمدهای احتمالی وسه در گونه ایجاد مانع و خلل در راه موقیقت دولت بحسن انجام کار ماده واحده زیر را تقدیم مجلس شورای ملی می نماید

رئیس - بفرمایید

رئیس - اگر آن را رای بگیریم دیگر این طرح موضوعی ندارد چون طرح پیشنهاد فی المجلس است . حالا طرح قرائت می شود

(بشرح زیر قرائت شد)

طرح زیر را پیشنهاد می کنیم که لایحه دوازدهم فی المجلس با دو فوریت مطرح شود - نبوی - حاجتی - دکتر مصباح زاده - محمد دوالفقاری -

رئیس - پیش از ۱۰ امضاء دارد

آقای دکتر طباطبائی یک توضیح

مختصری بدهید

دکتر طباطبائی - بنده خیلی مختصر توضیح میدهم یکی از امضاء کنندگان این طرح بنده هستم و گمان هم نمی کنم این طرح زیادی اصولاً لازم باشد طبق نظامنامه با فوریت اگر باشد باید طبق توزیع شود و بعد از ۲۴ ساعت مطرح شود و با تصویب این طرح همین امروز می توانیم این لایحه را تمام بکنیم . بنا بر این بنده توضیح زیادی نمی دهم فقط یک نکته را عرض می کنم و آن اینست که راجع به بیمارستان امیراعلم در سال گذشته مجلس یک بودجه تصویب کرد که بمصرف تعمیر آن بیمارستان برسد - منتهی قید شده بود که از صرفه جوئی بشود . چون صرفه جوئی در آن سال نبود از آقای وزیر دارایی خواهش می کنم موافقت بفرمایند که از بودجه امسال این هزینه پرداخت شود.

وزیر دارایی - بانظر آقای دکتر طباطبائی موافقت و آن را قبول می کنم .

رئیس - فوریت اول مطرح است اگر آقایان مذاکره ای ندارند خود آقایان موافقت کنند رای بگیریم (چند نفر از نمایندگان - مخالفی نیست) آقایانیکه با فوریت اول موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . فوریت دوم مطرح است (مخالفی نیست) آقایانیکه با فوریت دوم موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد

شماره واحده مطرح است آقای کشاورز صدر

کشاورز صدر - بنده موافقت

رئیس - آقای فرهودی

فرهودی - بنده با اینکه در دوره ۱۴ که غالباً در آخر هر ماه دولت ها سقوط میکرد - خود بنده طرخی تهیه میکردم ، برای گذراندن یک دوازدهم سه چهاردهم همین کار را کردم . اما در آن موقع یک اوضاع کاملاً غیر عادی بود مملکت دچار بحرانهای شدیدی بود که مانع از جاری شدن بودجه بود ولی حالا که بحمد الله وضع مملکت هادی است و یک دولت قانونی هم انصافاً ، یعنی یک دولتی که میخواهد

قانونست و رئیس آن دولت هم بینهج سالت که ایمان به قانون داشته است سر کار است (صحیح است) بنده نمی بینم از ناحیه یک مجرای دولتی پیشنهاداتی شود که با قانون موافق نباشد (صحیح است) مطابق قانون اساسی که ماهنامه قسم خوردیم به حفظ قانون اساسی و پاره ای از آقایان وزیران هم که سمت نمایندگی داشته اند و این قسم را خورده اند ، و آقای نخست وزیر هم چند مرتبه این قسم را خورده اند ، مطابق قانون اساسی بودجه هر سال میبایستی در سال قبل تصویب شود . و در ابتدای هر سال باشد . حالا بسیار خوب ماه فروردین را گرفتند ، اردیبهشت را گرفتند اما تخلف از قانون اساسی هیچوقت استمرار نباید داشته باشد . در اینجا دلالی که آقای وزیر دارایی در لایحه شان نوشتند و یادداشت تریبون فرمودند هر چند دلالی بود که ممکن بود بعضی از قسمتهای آن را مسکت تلقی کرد و یا بعضی قسمتهایش را منتع فرض کرد اما این دلایل با مسکت باشد یا منتع با زهم موجب تخلف از قانون اساسی نمیتواند باشد . اینست که بنده تصور میکنم دولت هم موافقت بکند یعنی تمهید بکند لافل که در ظرف ماه تیر بعد از این دو دوازدهم که تصویب میشود ، در ماه تیر لایحه بودجه را بدهد برای اینکه شأن این دولت نیست که از دادن بودجه طفره برود (صحیح است) و من تصور میکنم که اگر آقایان محترم باین وظیفه اصلی خودشان ، چون اساساً منشاء بحث مجلس شورای ملی ایجاد مجلس شورای ملی در دنیا برای رسیدگی به جمع و خرج مملکت بوده (صحیح است) سایر امور که آمد عارض بر این بود ، هر اختیاری مجالس مقننه گرفتند در دنیا پایه اش روی اختیاری بود که روی دخل و خرج مملکت داشتند و این دولت هم تمام افراد را مایکایک میشناسیم که مردمانی مقید باصول و مردمانی مقید بقانون هستند اینست که این یک دوازدهم را ما استثناء

تصویب میکنیم و از خرداد که گذشت و در ماه تیر انتظار جدی داریم که بودجه را بدهند (چند نفر از نمایندگان - این دو دوازدهم است) و اینکه دو دوازدهم کرده اند البته یک ماهش گذشته و یک دوازدهم ماه تیر را هم برای اینکه دولت خیالش راحت باشد تصویب میکنیم . اما در ماه تیر بودجه را باید بدهند و اگر ندهند ، دیگر من تصور نمیکنم مجلس شورای ملی بضرر فاطم می تواند اعلام بکند که یک دوازدهم برای ماه مرداد تصویب نخواهد کرد (صحیح است)

رئیس - آقای فرامرزی

کشاورز صدر - بنده اجازه خواسته بودم .

فرامرزی - فرمایشاتی که آقای فرهودی فرمودند هیچ جواب ندارد و هیچ و کیلی هم نمی تواند غیر از این بگوید . (فرهودی - متشکر) و هیچ وزیری هم که خودش را وزیر مملکت مشروطه و مطیع بقانون اساسی بداند غیر از این نمی تواند بگوید ولی همانطور که خودشان فرمودند و اقرار هم کردند وضیعت مثل این است که ما را مجبور می کند - مثلاً من خودم یکی از کسانی هستم که خیال میکردم اگر من وکیل باشم ممکن نیست یک دوازدهم رای بدهم . یا با بود دوازدهم رای بدهم ولی وضیعت ما را مجبور کرده که اینکار را بکنیم (صحیح است) خود ایشان هم با این قسمت موافق بودند که ما باین دو ماه رای بدهیم برای اینکه اجبار واضطرار ما را مجبور کرده بنا بر این دیگر موجهی نیست که رای بدهیم مجلس هم روی همین اجبار است که رای خواهد داد والا در اصل موضوع کاملاً موافق بانظر جنابعالی هستند و باید هم منظور باشد (صحیح است)

رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات رسیده قرائت می شود .

(بشرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد می کنم مذاکرات کفایت نبوی

نمایندگان - مخالفی ندارد .

امینی - اختصار دارم .

رئیس - آقای نبوی .

نبوی - تصور می کنم هیچیک از آقایان با کفایت مذاکرات مخالف نباشند چون مجلس در مقابل یک هفته تعطیل است و اگر این لایحه در این جلسه تصویب نشود ، بعد از تعطیل میافتد و آن منظوری که دولت از فوریت داشت حاصل نمی شود از آقایان خواهش میکنم رای بکفایت مذاکرات بدهند در این جلسه اینکار را تمام کنیم (صحیح است)

رئیس - مخالفی نیست با پیشنهاد کفایت مذاکرات ؟

امینی - اختصار دارم ؛ راجع به پیشنهاد خرمی که آقای دکتر طباطبائی در یک دوازدهم کردند و آقای وزیر دارایی هم قبول کردند رئیس - پیشنهاد کسی نکرده اند که دادند ، و ایشان قبول کردند . اولاً اشتباه نبود پیشنهاد خرج نبود این قانونی قیلا گذشته از مجلس آنوقت گفته اند محل نداریم و حالا قبول میکنند قانونیست گذشته و حالا آن کرده اند که اجرا شود رای گرفته می شود پیشنهاد کفایت مذاکرات آقایان موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . چون پیشنهادی ندارم بمجلس سنا فرستاده میشود .

(۸) - تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - لایحه وزارت داد گسرتی را یک دفعه منشی قرائت میکند ، توجه کنید اگر آقایان بیرون تشریف ببرند ، چون محتاج رای است ، اکثریت نخواهد بود .

امینی - آقا اصلاً بی فایده آوردند . خاصی آمده بودیم سه تا لایحه آوردند .

رئیس - پس جلسه را ختم می کنیم ؛ جلسه آینده باید من منین کنم جلسه آینده چون یکشنبه و سه شنبه و پنجشنبه ایام قتل و ضربت خوردن حضرت امیر المؤمنین است تعطیل خواهد بود . یکشنبه نهم هر جلسه خواهد بود و همین لایحه هم در آن موقع مطرح خواهد شد .

(مجلس ساعت شش و ربع دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی رضاحکم